

Dato: 19.04.2022
Kontaktperson: Martine Eliasson
Telefon: 97 14 65 83

Høringssvar til forslag til endringer i arbeidsmiljøloven

Uloba Independent Living Norge - SA viser til forslag til endringer i arbeidsmiljøloven - styrking av retten til heltid, og har noen merknader.

Uloba er en ideell organisasjon av og for funksjonshemmede. Vi bygger vårt arbeid på Independent Living – ideologi og funksjonshemmedes grunnleggende menneskerettigheter. Vi arbeider for full likestilling, samfunnsdeltakelse og livsutfoldelse for funksjonshemmede. Det gjør vi ved å legge til rette for at funksjonshemmede, som arbeidsledere, skal få den assistansen de trenger.

Våre synspunkter er knyttet til målet vi har om at assistanse skal være et verktøy for likestilling og deltakelse i samfunnet, og rollen vi har som arbeidsgiver for nærmere 6000 assistenter:

- Barrierene for å få assistanse må bygges ned, slik at flere funksjonshemmede kan delta i arbeidslivet
- Assistentenes mulighet for å arbeide deltid må opprettholdes. Det er nødvendig for å opprettholde og bygge ut assistanseordningene for funksjonshemmede

Samordning og utbygging av assistanseordningene for funksjonshemmede

Funksjonsassistanse og Borgerstyrt personlig assistanse (BPA) er ordninger som er utviklet og drevet av oss funksjonshemmede. Hensikten er likestilling og deltakelse i samfunns- og

arbeidsliv. Ulobas årlige Tilstandskartlegging bekrefter det Statistisk sentralbyrå også forteller, at det bare er under halvparten av funksjonshemmede i aldersgruppen 18-67 som er i arbeid. Det er også et stort frafall i videregående skole blant funksjonshemmede, og det er få som velger å starte høyere utdanning. Som det er pekt på i NOU 2021:11 er en vesentlig del av forklaringen at det ikke gis tilstrekkelig assistanse for at funksjonshemmede kan ta utdanning og være i arbeid.

Det er solid dokumentert at hvor mange timer assistanse du får, også er avhengig av hvilken kommune du tilhører. Det er også vesentlig å skape en bedre samordning mellom BPA, som kommunene i dag forvalter, og Funksjonsassistanse som forvaltes av NAV. Blant annet derfor er det fra funksjonshemmedes representanter i utvalget vist til over foreslått at BPA-ordningen flyttes fra kommunene til staten, og at det etableres en samordning med funksjonsassistanse. Effekten av dette vil være flere funksjonshemmede i arbeidsstyrken.

Forutsetning for assistanseordningene er velfungerende deltidsordninger

BPA er en rettighetsfestet ordning, og vil for de fleste være en forutsetning for Funksjonsassistanse som gir mulighet for deltakelse i arbeidslivet. Kommunene skal innvilge et visst antall timer BPA basert på personens behov. Det er et stort mangfold i timetall i de ulike ordningene. Et gjennomsnittsvedtak for BPA i ordningene Uloba forvalter tilsvarer i ukentlig timetall om lag en full stilling. Men det er også mange BPA-ordninger med betydelig færre timer enn det som tilsvarer en full stilling.

Uavhengig av timetall må BPA-ordningene ivareta krav om forsvarlig assistanse innen det angitte timetallet for vedtaket. Med eksempelvis 40 timers BPA-vedtak per uke, så kan ikke ordningen rent praktisk organiseres slik at alle 40 timer legges på en assistent. Vedtakseier har grunnleggende behov som kan være fordelt over hele døgnet. Det gir behov for fleksibilitet og tilstedeværelse fra flere. Assistansebehovet må også dekkes i perioder hvor assistenten tar ut ferie eller av andre grunner ikke kan være tilstede. Uloba samarbeider derfor med

arbeidsledere/ vedtakseiere for å sikre at assistansebehovet fordeles klokt på flere assistenter. Hvis assistansebehovet ikke dekkes opp når det er behov, kan det sette liv og helse i fare.

Uloba har 6100 assistenter som til sammen utgjør 1400 årsverk. Funn fra vår assistentundersøkelse viser at om lag 70 prosent av assistentene jobber 20 timer eller mindre i snitt i uka. Resten jobber 21 timer eller mer. Deltidsarbeid er derfor vanlig i denne type arbeid. De fleste av Ulobas assistenter er medlemmer av Fagforbundet, og Uloba er også bundet av tariffavtalen vi inngår med Fagforbundet på lønn og arbeidsvilkår. Både Uloba og Fagforbundet gjennomfører undersøkelser blant assistentene. Disse viser at et stort flertall av assistentene er fornøyde med sin totale stillingsstørrelse i Uloba.

En vesentlig grunn for at et stort flertall er tilfreds med stillingsstørrelsen er at mange som søker seg til assistentyrket ikke vil eller kan ha fulltidsstilling. Funn fra vår assistentundersøkelse viser at det er gjennomgående stort innslag av studenter og skoleelever, hjemmeværende voksne personer, og andre som har en fulltidsstilling et annet sted som jobber som assistenter. Kravet om heltid er vel og bra, men det må ikke overskygges av at aktuelle personer inn i dette yrket ofte går inn fordi det gir et godt tilbud nettopp som deltidsyrke.

Uloba har sett at departementet foreslår en ny bestemmelse i arbeidsmiljøloven kapittel 14 som lovfester en heltidsnorm ved å slå fast at hovedregelen er ansettelse i heltidsstilling. Imidlertid ser vi også at lovfestingen ikke innebærer noen rettslig begrensning i avtalefriheten eller adgangen til å benytte deltidsansettelse. Dette er for oss, og for funksjonshemmede behov for assistanse, svært vesentlig.

Samtidig ser vi at regjeringen ønsker dokumentasjons- og drøftingsplikt ved ansettelse i deltidsstillinger. Vi deler regjeringens oppfatning om verdien av at flere kan få mulighet til å delta i arbeid, og ha heltidsstillinger. Derfor er også assistanse til funksjonshemmede av stor betydning. Imidlertid mener vi at det ikke er behov for å byråkratisere virksomheter som

kjennetegnes av deltidsstillinger ut fra virksomhetens art, slik tilfellet er for de som tilrettelegger for assistansen funksjonshemmede trenger.

Vennlig hilsen
Uloba - Independent Living Norge SA

Vibeke Marøy Melstrøm
Generalsekretær